

25.2.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Kiinnitämme lausunnolla talousvaliokunnan huomiota temaattisten painopisteiden valintaan, kun eduskunta valmistelee Suomen kantaa Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta käytäviin neuvotteluihin EU:n neuvostossa.

Valtioneuvosto ei omassa kannassaan (U 73/2025) nosta temaattiseksi painopisteeksi terveyden alan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa, vaikka sen merkitys Suomelle on suuri sekä rahoitussuuntojen että elinkeinoelämän kannalta.

Terveys ja hyvinvointi on myös yksi viidestä kansallisen TKI-politiikan ja -toiminnan strategisesta valinnasta, joista tutkimus- ja innovaationeuvosto linjasi marraskuussa 2025. Valintojen tarkoituksena on mm. viestiä painopisteistämme kansainvälisille kumppaneille, jolloin niiden huomioiminen EU-vaikuttamisen painotuksissa on johdonmukaista.

Asiaan on kiinnittänyt huomiota myös ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene lausunnossaan sivistysvaliokunnalle (SiVL 1/2026 – U 73/2025):

”Suomi korostaa teknologiaa, mutta ei mainitse terveyttä. Suomi nostaa esiin useita teemoja ja murrosteknologioita, eikä terveys ja lääketiede näy vastaavana painotuksena. Ottaen huomioon EU:n kilpailukyky-, huoltovarmuus- ja väestökehityshaasteet, terveys- ja hyvinvointisektorin T&I tulisi näkyä vahvemmin Suomen viesteissä ja työohjelmataavoitteissa. Suomen tulisi lisätä terveys/life science Suomen temaattisiin painotuksiin ja varmistaa instrumentit, joihin myös soveltava TKI voi osallistua.”

Valtioneuvosto pitää tärkeänä ”tutkimusrahoituksen suuntaamista ehdotuksen mukaisesti maatalouteen ja biotalouteen”, mutta jättää mainitsematta terveyden ja bioteknologian, jotka myös kuuluvat kilpailukykyrahaston politiikkatavoitteita tukevaan Horisontti Euroopan pilariin II: Kilpailukyky ja yhteiskunta (Luku V: Terveys, bioteknologia, maatalous ja biotalous).

Kilpailukykyrahaston politiikkaikkunan ”Terveys, bioteknologia, maatalous ja biotalous” arvoksi on ehdotettu 20 miljardia euroa. Rahastoa koskevassa kannassaan (U 74/2025) valtioneuvosto ”korostaa terveysteknologioiden merkitystä uusille innovaatioille ja kasvulle sekä lääketieteellisuuden kilpailukykyyn vahvistamista. Tämän osalta keskeistä on digitalisaation, uusien teknologioiden ja datan täysimääräinen hyödyntäminen”.

Turun korkeakoulujen ja alueen elinkeinoelämän näkökulmasta tunnistamme erityisen hyvin terveysalan merkityksen koko Suomelle.

Turun alue on esimerkki ekosysteemistä, jossa maailmanlaajuisesti tunnustettu korkeakoulujen huippututkimus, monipuolinen yritystoiminta ja julkinen terveydenhuolto kohtaavat ja tuottavat lääketieteellisiä, teknologisia ja yhteiskunnallisia läpimurtoja sekä parantavat väestön terveyttä. Esimerkkeinä voimme mainita immunologian ja tulehduksen tutkimuksen InFLAMES-lippulaivahankkeen sekä biolääketieteen ja -kuvantamisen Euro-Biomed Imaging ERIC:in, joka on EU:n rahoittama, vaikuttava Euroopan laajuinen infrastruktuuri.

Nykyisestä Horisontti Eurooppa puiteohjelmasta (2021-) Turun yliopistolle on myönnetty tähän mennessä 71,8 miljoonaa euroa joista 17,9 miljoonaa euroa lääketieteen ja terveystieteen tutkimukselle. Euroopan tutkimusneuvoston ERC:n rahoittamista 15:sta miljoonahankkeesta viisi liittyy terveyden ja lääketieteen tutkimukseen, eli joka kolmas. Marie Skłodowska-Curie Actions COFUND -rahoitusta on myönnetty lähes 4 miljoonaa euroa immunologian postdoc-tutkimusohjelman perustamiseen. Ohjelma korostaa laajaa tutkimusyhteistyötä akateemisen maailman, yritysten ja julkisen sektorin välillä ja jonka avulla rekrytoidaan kahdeksantoista kansainvälistä huippututkijaa Turun yliopistoon ja neljä Åbo Akademiin. Lisäksi ammattikorkeakouluissa tehdään vaikuttavaa soveltavaa tutkimusta ja kehitetään muun muassa sote-alan palveluita osin EU-rahoituksella.

Myös sivistysvaliokunta viittaa yksimielisessä Horisontti Eurooppa -lausunnossaan suurelle valiokunnalle (SiVL 1/2026) terveysalan merkitykseen Suomelle ja Euroopalle:

"Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä myös terveysalan ja biolääketieteellisen TKI-työn aseman edistämistä Horisontti-ohjelmassa. Tämä tukisi Suomen terveysalan TKI-kasvuohjelman tavoitteita sekä edistäisi kansallisten terveystietovarojen hyödyntämistä."

Terveyden ja lääketieteen TKI-toiminnan suuri kansallinen merkitys jää valtioneuvoston kannassa rivien väliin. Toivomme, että eduskunta voi täydentää Suomen kantaa lisäämällä terveyden, lääketieteen ja bioteknologian Suomen temaattiseksi painopisteeksi neuvoteltaessa Horisontti Eurooppa -ohjelman lopullisesta muodosta.

EU-asioiden päälliköt Anniina Jaako, Rami Kurth

Turun yliopisto, Åbo Akademi, Turun ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Novia